

جمهوری اسلامی ایران

وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

دستور العمل اجرایی

هشتمین دوره برنامه داوری مهر اصالت ملی

ویژه سال ۱۴۰۴

به نام خدا

مقدمه

صنایع دستی به عنوان یکی از ویژگی های فرهنگی منحصر به فرد هر کشور و نشان دهنده اصالت هر قوم و ملت در طی قرون و اعصار متمادی بالیده و هر رشته از آن به مانند میوه ای از درخت فرهنگ رشد یافته است. نظر به اهمیت حمایت مادی و معنوی از صنایع دستی و تعیین جایگاهی نوین در عرصه های جهانی، و با توجه به برنامه های بین المللی گوناگونی که برای حمایت از اقشار فعال در این زمینه و با پیشینه علمی طراحی و اجرا شده، برنامه ای تحت عنوان *مهر/اصالت یونسکو* از سال ۲۰۰۰ میلادی در دستور کار سازمان یونسکو قرار گرفت. مهر اصالت یونسکو رویدادی برای تشویق تولیدکنندگان صنایع دستی به استفاده از مهارت ها و مواد سنتی در عین توجه به معیارها و استانداردهای تولید صنایع دستی به روز در جهان بود، تا از طرفی تقویت دانش بومی و تنوع فرهنگی را ضمانت کند، و از طرف دیگر ابتکار، نوآوری و رقابت را در تولید توسعه دهد. هدف این برنامه ایجاد استاندارد کیفی برای محصولات صنایع دستی و همچنین بالا بردن آگاهی و علاقه ملی و جهانی نسبت به این محصولات است و البته با ارتقای تعاملات و فعالیتهای توسعه ای در زمینه امرار معاش و ضمانت شغلی به تولیدکنندگان صنایع دستی کمکی شایان کرده است.

این برنامه در سال ۲۰۰۱ در آسیای جنوب شرقی به صورت دوسالانه شروع به کار کرد و با استقبال دیگر کشورها، ایران هم رسماً از سال ۲۰۰۶ در این برنامه شرکت کرد و در سال های ۲۰۰۸، ۲۰۱۰، ۲۰۱۲ و ۲۰۱۸ میزبان منطقه ای این برنامه نیز بود. لازم به یادآوری است که از سال ۲۰۱۴ شورای جهانی صنایع دستی عهده دار اجرای این برنامه شده است.

در پی استقبال روزافزون از این برنامه در ایران و لزوم انتخاب آثار برای آن، از میان محصولات پیشنهاد شده، برنامه ای با عنوان مهر اصالت ملی از سال ۱۳۹۰ به صورت دوسالانه اجرایی شد که هدف این برنامه انتخاب بهتر محصولات صنایع دستی برای شرکت در دوسالانه بین المللی مهر اصالت صنایع دستی بود.

در برنامه داوری مهر اصالت ملی در سال ۱۴۰۴، محصولاتی در اولویت قرار دارند که با محوریت کاربردهای متناسب صنایع دستی در محیط های مختلف (خانه ها، ادارات، شرکت ها، هتل ها، تفرجگاه ها، کافه ها، رستوران ها و...) طراحی و اجرا شده باشند. همچنین آن گروه از محصولات صنایع دستی که در تناسب با کاربردهای شخصی و تأمین سلائق متنوع جامعه تولید می گردند اقبال بیشتری برای موفقیت خواهد داشت.

ماده ۱: تعاریف

۱. برنامه داوری مهر اصالت ملی صنایع دستی:

یکی از برنامه های معاونت صنایع دستی و هنرهای سنتی است که در شکل مسابقه و به صورت دوسالانه برگزار می شود. این برنامه با الهام گرفتن از برنامه داوری مهر اصالت شورای جهانی صنایع دستی و با معیارهای بومی شده آن طراحی شده است. نظر به اهمیت یک پارچه شدن تعاریف و دوری از پراکندگی اذهان، بهتر آن است که این عنوان به جای دیگر عناوین چون: *نشان ملی، نشان اصالت ملی، نشان مرغوبیت* و ... به کار برده شود.

۲. مهر اصالت بین المللی صنایع دستی:

یکی از برنامه های شورای جهانی صنایع دستی است که سابقاً توسط یونسکو برگزار می شد و بعدها به شورای جهانی صنایع دستی واگذار شد. این برنامه که در شکل مسابقه و به صورت دوسالانه برگزار می شود معیارهایی دارد که از مهمترین آنها می توان امکان تولید نیمه انبوه و انبوه، فروش در بازار و قیمت تمام شده مناسب را مثال زد. این عنوان نیز برای عناوینی چون *مهر یونسکو، نشان یونسکو، نشان مرغوبیت یونسکو* و ... در نظر گرفته شده است.

۳. استان: منظور، معاونت صنایع دستی ادارات کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان های کشور است.

۴. ستاد: منظور، اداره کل آموزش و ترویج معاونت صنایع دستی و هنرهای سنتی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی است.

ماده ۲: اهداف

۱. ارتقاء و بهبود کمی و کیفی محصولات تولیدی صنایع دستی بر اساس معیارهای بین‌المللی بازاریابی محصولات صنایع دستی
۲. زمینه‌سازی برای شرکت در برنامه داوری مهر اصالت بین‌المللی شورای جهانی صنایع دستی
۳. افزایش انگیزه برای رشد استعداد، نوآوری و خلاقیت در تولید به روز صنایع دستی
۴. تشویق و ترغیب تولیدکنندگان مربوطه برای استفاده از بسته بندی مناسب
۵. ایجاد انگیزه برای رعایت شاخص های یکسان در تولیدات صنایع دستی
۶. نهادینه کردن روش های موفق ارزیابی محصولات صنایع دستی در استان ها
۷. اجرای برخی سیاست های ترویجی و توسعه ای ستاد

ماده ۳: مقررات شرکت در برنامه مهر اصالت ملی

۱. در این دوره تمامی مراحل اجرایی برنامه به طور استانی و استان ها انجام می‌شود.
۲. استان موظف است فراخوان عمومی و اطلاع‌رسانی لازم را برای آگاهی جامعه مخاطب انجام دهد.
۳. هر استان به طور مستقل فقط در حیطه خود نسبت به برگزاری اقدام می‌کند.
۴. پس از اتمام برنامه، اطلاعات مربوط به محصول به طور کامل و در فرم‌های مشخص شده برای ستاد ارسال می‌شود.
۵. گواهی‌های مهر اصالت توسط معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی توشیح می‌شود.
۶. برای هر استان سهمیه‌ای در نظر گرفته شده که فقط به همان تعداد گواهی صادر می‌شود. این سهمیه مطابق با برنامه پنج‌ساله اعلامی از طرف وزارتخانه بوده و امکان تغییر آن وجود ندارد.
۷. داوری‌ها باید بر اساس فرم پیوست انجام شود و فرم‌های تکمیل‌شده مربوطه همراه با فهرست محصولات برگزیده به ستاد ارسال گردد.
۸. تمامی استان‌ها در یک تاریخ مشخص برنامه را آغاز کرده و نهایتاً ظرف ده روز به پایان می‌رسانند.
۹. در تولید هر محصول فقط دو نفر (یکی طراح و دیگری مجری) می‌توانند معرفی شوند. البته یک نفر می‌تواند هم طراح و هم تولید کننده باشد.

ماده ۴: معیارهای ارزیابی

الف - پیش شرط‌ها: رعایت موارد زیر با در نظر گرفتن تعاریف هر رشته / از صنایع دستی برای هر محصول در برنامه داروی الزامی بوده و باید توسط استان بررسی و تأیید شود. (مجموع تیک ها باید ۶ از ۸ باشد)

✓ سازگاری با محیط زیست

۱. مواد اولیه سالم و رنگ های مجاز: از مواد سالم و غیرسمی، و از رنگ و رنگ‌زاهای طبیعی و مجاز در محصولات به کار رفته باشد.
۲. مدیریت منابع و تهیه مواد تجدیدپذیر و پایدار: از منابع و مواد تجدید پذیر برای تعادلی پایدار استفاده شده باشد.
۳. مواد قابل بازیافت: مواد اصلی تشکیل دهنده محصول باید قابلیت بازیافت داشته باشد.
۴. مدیریت مواد زائد: باید برای پس ماندها و مواد زائد تدابیری در نظر گرفته شده باشد.

✓ مسئولیت حقوق اجتماعی

۵. رعایت و توجه به قوانین کار: وضعیت افراد نسبت به فعالیتی که انجام می دهند مشخص باشد. (طراح، مجری، ارائه‌دهنده محصول، بیمه...)
۶. حفظ حقوق ثبتی (کپی رایت): اولویت های حقوقی محصول رعایت شده باشد.
۷. حفظ حقوق مصرف کننده: هر محصول باید برآورنده ویژگی های اعلام شده برای مصرف کننده باشد.
۸. ایجاد اشتغال پایدار: تولید محصول یک روند پایدار را در بازه زمانی طولانی مدت طی کند و اشتغال به آن مقطعی نباشد.

ب - معیارهای داوری: موارد زیر توسط داوران بررسی شده و امتیاز دهی به محصولات انجام خواهد شد. معیار قبولی محصول کسب حداقل ۱۴ نمره از ۲۰ خواهد بود. (برای برآورد امتیاز نهایی، این نمره تقسیم بر چهار می شود ۳.۵ از ۵)

✓ اصالت

۱. هویت ملی: داشتن ویژگی های یک محصول ایرانی
۲. اصالت منطقه ای: دارا بودن خصوصیات منطقه محل تولید محصول
۳. توجه و به کارگیری فن آوری بومی: استفاده از تکنیک و مهارت های محلی و منطقه ای
۴. به کارگیری ویژگی های منطقه در نقش و فرم
۵. الهام گرفتن از شرایط بومی - منطقه ای: تأثیر پذیرفتن از روایت های محلی و منطقه ای

✓ مرغوبیت

۶. کاربرد مواد اولیه با کیفیت: کیفیت مطلوب در مواد و مصالح مورد استفاده
۷. بهره وری اصولی از مواد اولیه: استفاده مناسب و اصولی از مواد و مصالح
۸. رعایت تناسب و شکل در کاربرد: متناسب بودن کارکرد محصول با خصوصیات ظاهری محصول
۹. رعایت توانمندی های انسانی (ارگونومی): در نظر گرفتن ابعاد انسانی در محصول
۱۰. پرداخت نهایی: تکمیل نهایی محصول بدون عیب و نقص
۱۱. کیفیت و مهارت ساخت و اجرا

✓ نوآوری

۱۲. خلاقیت در طراحی شکل کلی: نوآوری در طراحی شکل کلی محصول
۱۳. هماهنگی بصری بین اجزا: هماهنگی بین اجزای تشکیل دهنده محصول
۱۴. بدعت در کاربرد: ارائه کاربرد جدید برای یک محصول
۱۵. به کارگیری تزئینات بدیع (طرح و نقش): استفاده از طرح های تزئینی جدید
۱۶. کاربرد مواد و مصالح اصیل و نوین: تلفیق متناسب مواد اولیه بومی و مواد و مصالح جدید

✓ بازاریابی

۱۷. تناسب بین قیمت و ویژگی ها: تناسب قیمت ارائه شده با ویژگی های اعلام شده
۱۸. تناسب بین قیمت و کیفیت: تعادل بین کیفیت محصول با بهای اعلامی
۱۹. قابلیت رقابت پذیری با محصولات مشابه: تعادل قیمت اعلام شده نسبت به محصولات مشابه
۲۰. امکان تداوم تولید محصول متناسب نیاز بازار: فراهم بودن توان تولید محصول در تیراژهای مورد نیاز بازار
۲۱. بسته بندی: دارا بودن بسته بندی مناسب برای حمل و نقل و بازاریابی محصول

ماده ۸: صدور گواهی

۱. برای هر محصول تایید شده در داوری یک گواهی صادر خواهد شد.
۲. هر گواهی تنها برای یک محصول یا مجموعه محصول معتبر است و تکثیر آن برای اهداف تبلیغاتی مجاز می باشد.
۳. مشخصات فردی ارائه دهنده محصول و عوامل تولید (حقیقی یا حقوقی) در گواهی ذکر خواهد شد.
۴. اطلاعات شناسنامه محصول بر روی گواهی درج خواهد شد.
۵. گواهی مهر اصالت ملی صنایع دستی هر محصول از تاریخ صدور گواهی دارای اعتبار ۳ ساله می باشد و در صورت تداوم تولید می توان با ارائه مستندات در ادوار بعدی، آنرا برای سه سال دیگر تمدید کرد.

۶. محصولات دریافت کننده گواهی مهر اصالت ملی در صورت لزوم و صلاحدید استان به مدت سه سال برای فعالیت های ترویجی، تبلیغاتی و بازاریابی نزد استان به *امانت* خواهد بود.